

BOGDNJA DANICA.

Katolski cerkveni list.

№ 44.

V Četrtik 31. Kozoperska.

1850.

Migljej, kako s tacimi ravnati, kateri čednost sovražijo, in so v greh za- ljubljeni.

Tri sto in nekaj let po Kristusovim rojstvu je popotoval neki vojaški mladenič čez divje snežnike iz Francoskiga na Laško. Želel je namreč svoje ljubljene starše zopet objeti, kateri so se bili v Pavii ustanovili, in jih že dolgo časa vidil ni. Pa to veselje mu je mankej smert prekosila. Naletel je namreč na razbojnike, in že mu je bil eden zmed njih kol nameril, ga ubiti; komaj de mu je zmed pajdašev eden ubranil. Na to začne mladenič z možmi, ki so bili vsi krastovi in zarašeni v pregrehah, govoriti z neko pohlevnostjo in mično krotkostjo, de so se vsi razbojniki čudili; zraven tega pa je bilo njegovo obnašanje serčno in neprestrašeno, kakor de bi se bil med svojimi prijatli znašel. Vsi roparji so stermeli, njih zarašene serca so se jele tajati od toliko ljubljivosti mladenca, in nobeden mu ni več žal-besede rekel, ne trohe hudiga storil. Uni pa, ki ga je hotel poprej ubiti, se je vanj toliko zaljubil, de je popustil vse, in z mladenčem šel. Kaj je bilo tega mladiga človeka tako priljudniga storilo? Kdo mu je v nar hujši nevarnosti hladne besede krotke serčnosti navdihoval, de je z njimi naj grozovitniši zverine: v pregrehi zdvijane človeke ukrotil? — „Dobra vest . . . Ta dobri mladenič je bil sv. Martin, naslednjič Turonski škof. Od svojih mladih nog je bil s posebnim pobožnim duham navdan. Že v svojim 10. letu se je dal zoper voljo svojih ajdovskih staršev med katehume (take, ki so se k sv. kerstu pripravljali) zapisati. Od tistihmal se je pridno učil keršanstva, ljubezin božja pa in želja do popolnamasti se mu je tako v sercu vnela, de je že v 12. letu sklep storil, se od ljudi ločiti, de bi se zamogel v tih samoti toliko zvestejši z Bogom pogovarjati; le njegova mladost ga je od tega zadrževala. Potlej pa mu je bil njegov oče to misel prekosil, ker ga je v vojašino dal, desiravno je bil še le 15 let star. Svojiga strežeta je imel kakor brata, in je on njemu velikrat naj vsredniši postrežbe skazoval. Od pregeh, ki sicer častitljivi vojaški stan več-

krat omadežujejo, se je mladi Martin neomadežaniga ohranil. Obnašal se je tako postrežljivo, modro in pošteno, de so ga vsi ajdovski tovarši visoko čislali. Navdihala ga je tista radovoljna dobroserčnost, ki povsodi rada le dobro vidi, in dobro stori, hudo pa odvrča. Kakor je pridno molil, premišljeval in se rad učil svetih nauk, je bil, po umu današnjih prebrisancev *), pravi „svetopetic“, de mu ga ni para.

Kakih 16 ali 17 let je bil junški Martin star, ko ga na vratih mesta Amiens-a na pol nagubožic sreča, ki je memogredoče milovšine prosil. Nobeden se ni zmenil za revčika, le našimu junaku se je smilil. Pa ni mu imel kej dati, ker razdelil je bil že, kar je od svoje plače uterpel dati, in ostalo mu je le orožje in vojaška kabanica (plajš). Hitro je nov sklep storjen! Mladenič popade sabljo, razkroji plajš na dvoje, in ogerne s polovico ubožiga, z drugo polovico samiga sebe, kakor se je še moglo. Nekteri, to viditi, so ga zasmehovali; družih je bilo sram, de sami s svojo obilnostjo niso ubožiga oblekli, in so stermeli nad plemenitim sercamtega mladiga človeka. Bila je merzla zima, de je škripalo, ko se je to godilo. — Naslednji večer je imel perkazen: Zveličar se mu je razodel, oblečen z uno polovico plajša, kteriga je bil ubogimu dal, in je k trumi angelov govoril, rekoč: „Martin, seka-tehumen, me je s to obleko ogernil“. Ta prikazen ga je z novo gorečnostjo za božjo čast navdala, ter se je v svojim 18. letu dal kerstiti. Dve leti potlej je bil vojašino zapustil, in se je začel voj-skovati za kralja vsih kraljev. V svoji domačii (na Ogerskim v Sabarii) je pridobil tudi mater in veliko vojakov za sv. vero. Samo očeta ni mogel nag-niti k resnici. Posebno težko taki k spoznanju pridejo, ki so zraven nejevere še v drugih pregrehah zakopani. Sv. Martin je potlej peršel v Galijo, je od sv. Hilarja škofa nekaj sveta dobil, in je prvi samostan ali kloster na Francoskim vstavil. Zavoljo čudežev, ki jih je delal, ga je

*) Qui dicentes, se esse sapientes, stulti facti sunt. Rom. 1. 22. — Sapientia „carnis“ inimica est Deo. Ibid. 8, 6.

vse spoštovalo; bil je v resnici svet mož. Turonci so ga zoper njegovo voljo postavili škofa. Kmal po nastopu je mogel k malovrednemu cesarju Valentinjanu iti nekaj prositi. Cesar, ko odnjegoviga prihoda sliši, in zve, de misli nekaj v prid kersanske vere prositi, zapove, ga tolikrat odpraviti, kolikorkrat bi na cesarski dvor prišel. K temu ga je bila cesarica Justina, arijanska krivoverka, še posebej podpihnila. Bog pa je cesarja s strahom navdal, de je škofu vse pervolil, kar je prosil; komej mu je čas pustil, željo razodeti, že mu je perterdil. Verh tega ga je še k svoji mizi povabil, in pri odhodu ga je hotel obdariti; sv. Martin pa se je vsim darilam spodobno odrekel. Mališke tempelne je sv. Martin ukazal podirati, in veliko maliških dreves je bilo posekanih. Njegovim pridigam ni bila nobena moč v stanu nasprotovati; vse njegove pota so bile zaznamnjane z obilnimi spreobrnjenji nejevernikov in grešnikov. V zgol dobrih delih in zatajevanji je dosegel starost okoli 90 let. Umerl je okoli 400 p. Kr. r. Bog ga je tudi po smerti s čudeži povelical. J.

Sedajni obšir katoliške cerkve.

XIII. Avstriansko cesarstvo.

14. Ogersko. (Dalje.)

Začetik protestanske krive vere na Ogerskim. Ludovik II.

Ludovik II. je bil 10 let star, ko je očeta zgubil. Lepo je kazal mladenič, dokler je Bornemisa njegov prvi odgojitelj bil, ali Juri Brandenburški, ki se je bil te službe polastil, ga je popačil in v prazne nečimernosti zapletel. Turki pod svojim slavim sultanom Sulcimanom II. so če dalje nevarniši bili, močna terdajava Beligrad jim je padla v roke v l. 1521, in v l. 1526 so z neštevilno armado na Ogersko udarili. Ludovik se jim je s 24.000 mož zoperstavil, pa v poldrugi uri vojsko per Mohači popolnoma zgubil. Skorej vsa armada, veliko pervakov, 7 škofov je ležalo mertvih, kralj je zbežal, pa konj pade ž njim v močirje in Ludovik II. se vdusi (29. velk. serpana 1526). Celi dan in eno noč so plavale memo Beligrada po Donavi mertve trupla Ogrov, ki so bili v vodo zapodeni in so v nji utonili; 2000 glav, med temi glave 7 škofov in veliko pervakov je bilo pred sultana pernešenih: — 24.000 mertvih so turški defterdari na bojiši našeli. Še ne s toliko morijo kristjanov zadovoljin je Sulciman 7 dni potlej ukazal vse ljudi moškiga spola, ki so jih bili Turki nalovili, pomoriti; tih sirot je bilo do 4000. — Sploh štejejo do 200.000 ljudi, ktere so Turki v ti vojski na Ogerskim pomorili.

Ta čas kraljevanja Ludovika II. je bil začetik krive vere v njenih mnogih oddelkih na Ogerskim. Kakor na njivi, ki nobeniga praviga gospodarja nima, ali če se ta ž njenim obdelovanjem zavoljo družih opravkov pečati ne more, — vsakteri plevel raste in žito zadusiti hoče, tako se je godilo z Ogersko deželo zdaj. Ludovikova mladost, razpertia med ogerskimi pervaki in sosebno stiskanje od Turkov je bil poglaviten vzrok, de so se Lutrove, Kalvinove in druge zmote na Ogerskim tako globoko vkoreniniti zamogle, poznejši se hujši politiske razpertia so jim bile pa nar boljše zavetje.

Komaj je bil Martin Luter v l. 1517 v Wittenbergu od katoliške cerkve odpadel in bukve svo-

jih izmišljenih zmot in laži izdajati perčel, že so kupci take zapeljive bukve na Ogersko in Sedmograško zanesli. Več ogerskih študentov je bilo v Wittenbergu v visokih solah, ti so tedaj dosti strupa domu zanesli. Kmal so peršli tudi oznanovavci nove vere na Ogersko. Mihael Siklosy je nar prvi na Ogerskim in sicer v Ujheli-u Lutrovo vero pridigvati perčel. Na Sedmograškim sta v Hermanstadtu v l. 1522 Ambrož iz Šlezije in dominikanski minih Jur Lutrovo vero oznanovati perčela. Njima je šel nar bolj na roko z besedo in z djanjem Marka Pemplinger, grof saksonskiga naroda na Sedmograškim. Ostrigonski nadškof Juri Szakmari je iskal pomoči zoper te krivoverske zapeljivce per kralji Ludoviku II., kteri je mestnjanam v Hermanstadtu ojstro zapovedal, nadškofa slušati; ali letá je zdaj umerl, njegov naslednik Ladislaj Zalkan je bil šel v Rim zavoljo volitve papeža intako je Pemplinger brez opoviranja luteranstvo povzdigovati smel.

Na Ogerskim, kjer so se Štefan Kopaesi, Mihael Ostorai, Andrej Badie in Matia Darvas s posebno vnemo za novo vero vikli, se je bilo število Luteranov v kratkim toliko narastlo, de so deržavni stanovi kralja prosili, de bi on zapovedal vse Luterane, njih pomočnike in deležnike na premoženji in clo na življenji kaznovati. Ukazal je bil res Ludovik Lutrovih bukev od hiše do hiše v Hermanstadtu iskati in jih sežgati. Ali kaj so pomagale zapovedi kraljeve, ker ni bilo moči, de bi bila ljudi k njih spolnovanju persilila. Protestanti so bili že tako prederzni, de so katolčanam per procesjah nagajali in katoliško vero očitno zasmehovali. Clo v Budi, kjer je kralj stanoval, sta bila jela Simon Grinej in Vid Vinšemluterstvo pridigovati, dokler nista bila na Nemško nazaj zapodena.

(Dalje sledi.)

Dopis od Savine.

Na dan sv. Lukeža. Živimo v času, de posebno kar ceršveno življenje zadeva, večidel le žalostni glasi od vsih strani po raznih časnikih do naših ušes perhajajo: toliko bolje tedaj dene našimu sercu, ako zvemo, kako si semtertje nadušeni možje v duhovskim in svetnim stanu z združenimi močmi krepko perzadevajo, obžalovanja vredno mlačnost, de ne rečem lenobo v cerkvenih zadevah odpraviti in nekdajno živost in gorečnost v Gospodu vesele pobožnosti zopet v naše cerkve in od tad v domačo družinsko življenje vpeljati. Sploh je značaj naše dobe, de le z združene moči zoper nasiljenje občenimu blagru protivnih elementov kaj opravi zamorejo, in ta — sploh morebiti še ne zavedeni strah pred neko grozovitno nevarnostjo, ki nam žuga Evropo pod šibrami deržavnih in cerkvenih razvalin pokopati, bi rekel, je gnal tudi redu in miru resnično vdane može, de so tiho zavetje absolutne samovlade z viharno in nevarno vstavno vladijo z drugač nerazumljivim nadušenjem spremenili; zato ker ravno vstava vlado in ljudstvo tesneji družji — „vires unitas“ iz svojiga krila rodivši. Pa vstava nam srečo le takrat zagotovi, ako je na temeljnu sv. evangelija osnovana in v njegovim duhu rabljena in izpeljana, in de je deržavi in cerkvi trikrat gorje, ako se vstavne združene moči zoper Gospoda in Njegoviga Maziljeniga vzdignejo! To pa je ravno po spričevanji dneвне zgodovine po večim greh današnjih vstavnih vlad, ktere ali po publi hvali jezičnih radikalnih časopisov hrepeneče, ali pa od dušne slepote udarjene, se duhu razpada bolj prijazne kažejo,

kakor konservativnim elementam katolicizma, pa še dones nočejo verjeti, kam de jih to pobratimstvo z antikristam juter ali pojuteršnjim bo perpeljalo. Pa de ne bomo predalječ v svojih mislih zašli, ktere nam tolikokrat serce nepokojno delajo — za dones smo se namenili, le kar od koristnosti „zduženih moči“ in od nekolicikih znamenj cerkveniga predramljenja govoriti.

Zavernemo pred vsim častite bravece na svoj dopis v 22. listu „Danice“ t. l., v kterim smo opomnili učiteljskiga zbora, mesca maja v Brašlovčah obhajaniga in njegovih važnih predmetov. 26. septembra pridodopis od našiga kn. šk. konzistorja na Brašlovsko šolsko nadzornitstvo, v kterim deželni poglavar sledeče pohvalno pismo gospod ministra javniga učenja naznani: „Kako pospešno za narodno šolstvo de je prijazno združeno perzadevanje duhovnov in šolskih učiteljev, nam dajo nekteri do nas in v perlogi nazaj poslani zborni protokoli očevidne dokaze. Per zboru v Brašlovčah so se tri važna vprašanja (glej 22. list „Danice“) z veliko vsestransko natanjcnostjo in djansko vednostjo razrešile. Enako važin predmet po enako zadostivnim načinu rešen je tudi per učiteljskim zboru v Konjicah 10. januarja t. l. v pogovor zbran bil, namreč: kako se morajo učitelji in njih pomočniki obnašati a) v šoli, b) v cerkvi, c) na koru in d) v obhodu zvanaj šole, de bo njih obnoša za okolico, za otroke in odrasene v resnici spodbudivna (wahrhaft auferbaulich)“. „Gospod minister“, piše deželno poglavarstvo, „je protokole teh dveh zborov z radostjo pregledal in zaukazal. vso njegovo pohvalo tema dvema zborama za njih hvale vredno obnašanje na znanje dati, in ker je v Brašlovčah tudi osnovanje pevskih bukev z napevi vred v misel vzeto bilo, de hoče tudi izpeljavo tega namena po svoji moči podpirati. Kjerkoli bo tedaj pomoči ministerstva treba, naj mu samo kn. šk. ordinarjat potrebne predloge stori“. Dopis sklene z opombo, de, ako bi se kteri učitel ali več od njih tega dela lotilo, jih bo tudi škofijstvo po vsi svoji moči podpiralo. Duhovski bratje po naši široki domovini, pa tudi vi pobožni za blagor našiga naroda resnično vneti šolski učitelji! zanimiva in po moji in mnogo družih misli neodložljivo potrebna reč je sprožena, od duhovske in svetne vlade vsakorsna pomoč prijazno obljubljena; — bratovsko si tedaj roke podajmo, svoje misli in želje si v tej zadevi naznanimo, zakaj „več oči več vidi“ in lotimo se tega dela Bogu v čast in v blagor Slovencev. Prav bi bilo, ako bi se per raznih učiteljskih zborih ta predmet v natanjčno pretresovanje vzel in posvetvalo, kakošna de naj bi osnova te pesmarice bila; navsveti pa naj bi se potem naznanili, vem de bo „Danica“ takim zanimjivim in važnim pomenkam rada prostora dovolila. Mi pa bomo v posebnim sostavku obširno iz zborne matice zapopadek v Brašlovčah v tem obziru storjenih predlogov naznanili. Pred vsim pa se nam zdi potrebno, de bi se vse dela, ki so v tem obziru že na svitlo prišle, bodi si pesmarice ali zbirki napevov, od v pesništvu in muziki izurjenih mož pretresle, koliko de bi se per izdelovanji noviga dela porabiti dale in menimo, de bi bilo koristno, ako bi se v ta namen bolj sloveči možje v posebnim odbor zedinili, delo med sabo razdelili in serčno in z Bogam začeli. Posebno pozornost bo zaslužila „Majerjeva pesmarica“ z napevi, ji perdjanimi, zato ker so pesmi in napevi iz našiga naroda vzeti; pa tudi med napevi „Dolarjevih pesmam“ perdjanimi smo po kar poverhnim pregledanji precej veliko narodnih napevov našli. Mende v nobeni reči se namreč narod od naroda tako močno ne razlikuje, kakor v svojih pesmih in napevih, v kterih brani svoje dragocnosti, svojo zgodovino in svoje življenje, svoje mišljenje in čutenje, veselje svoje in žalost. Ako tedej hočemo, de se bo naša pesmarica narodu perkupila in de bo od

njega z veseljem sprejeta, morajo biti pesmi in napevi skoz in skoz v narodnim duhu osnovani. Zato moramo to, kar narod lepih pesem in napevov že ima, pesmarici v temel položiti, in le kar bo zmanjkovalo, na novo zložiti — pa vse v narodnim duhu. Akoravno so se pa gospod Majar v zbiranji narodnih svetih pesem in napevov veliko trudili in veliko pota vžili, je vendar gotovo še veliko takih dragocnost med narodam, ki še niso zbrane in nikjer zapisane: in tudi te bi bile per osnovi nove pesmarice potrebne. Kako pa jih naglo skupej spraviti? Nam se posebno ena pot prav perpravna in lahkotna zdi. Naj bi sostavljeni odbor ali vse slovenske ordinarjate ali pa ministerstvo, ki je svojo pomoč ponudilo, ponižno poprosil, de bi vsim učiteljam po deželi naročilo, naj bi, važnost te naprave si k sercu vzešči, vse lepe pesmi in napeve, ki jih imajo, posebno pa še tiste, ki jih ljudstvo poje, popisali in na odkazani kraj poslali. Po tej poti bi se zaželeni cil nar hitrej dosegel in materiala bi bilo potem zadosti. — Lepo pa bi dalej bilo, ako bi vsi Slovenci le eno pesmarico imeli. Sej je bistveno znamenje katolicanstva ednost v vsakim obziru; in ako clo naši odloceni in krivoverski bratje luterani postavim; za celo Bavarsko eno in za celo Württembergsko zopet le kar eno pesmarico imajo, kakor sim sam ustmeno od njih zvedil, in ako je Berolinec, v Graško molisnico stopivši, koj brez vse pomote z drugimi vred zapel, kakor de bi bil tukaj doma, mi ne bo nobeden zameril, de sim se nad tem močno začudil, in de je gerdo in zmota zares neznano velika, de ti, ako v nar bližno sosedno cerkev stopiš, že več zapeti ne moreš, ker skorej vsak organist le po svojim novo zložene pesmi in napeve orglain poje, kterih večidel v nemškim duhu zloženih se naš narod ne bo nikoli lotil, med tem ko svoje lepe stare pesmi in napeve dalej bolj pozabljuje. Sicer imamo malo upanja, de se bo to zgodilo, zakaj Slovencev starodavni greh je že, de le preradi vsak v svoj rog trobimo, in de potem vsak terdi in bi umerl za prepričanje, de je njegova viža izmed vsih drugih najlepši. Nekteri poročajo: ta napev je lepši kakor uni, ta pesem milejši kakor una in to in uno bi bilo tako ali tako bolj prav narejeno. Ali verjemite mi ljubi bratje! vse to so malenkosti, na kterih je malo — de ne rečem čisto nič ležeče, de se bo slava božja zopet glasno in veselo po naših cerkvah in po naših poljanah in dobrih razlegala. „Dummodo pietas incrementum capiat“ — teh besed ne smemo nikoli pozabiti, in kakor zvezda potokazna nam morajo vedno pred očmi biti prelepe besede sv. Ignacija: Omnia ad majorem Dei gloriam animarumque salutem. Tako storivši bomo gotovo do zaželeniga cila dospeli. Pa bodi si, kakor rado, Prav zadovoljni bomo, ako bi enkrat le ena škofija tako splošno pesmarico imela; prelepi sad se bo koj pokazal ter gotovo tudi druge škofije k posnemanju nagnil. Menimo, de je še komej potreba dostaviti, de napevi, v ta namen odločeni, ne smejo biti preveč zaviti, ker se take viže per splošnim petji prerade zmešajo, ampak bolj kakor so enostavne, lahke, ter rahlo in počasi teko, bolj so splošnemu petju permerjene. De pa naš dopis predolg ne postane, za zdaj od pesmarice nehamo, in kadar bomo kaj več zvedili, kaj se v tem obziru dela, bomo brez odloga povedali.

Razgled po keršanskim svetu.

„Vid. Dennik“ piše, de je že peršlo papeževo pervoljenje za novo in peto škofijo na Českim, ktera se bo v Pilznu napravila.

Iz Prage. „Blahovest“ pripoveduje, de glasovitni duhovin Dr. Emanuel Veith edshmal v Pragi ostane, in

je obljubil, vsako nedeljo v zbornici „jednoty katolické“ primerin govor imeti. — Tudi slavni grof Jožef Stollberg, začetnik društva sv. Bonifacija na Nemškim, je katoliške Čeha obiskal. Bratovščina sv. Bonifacija se je še lani začela, in ima namen: Z molitevjo in milovšino pripomoči k ohranjenju in poživljenju sv. vere med katolici, kateri so po severnih krajih med luterani raztreseni. Imenovani g. Stollberg je tudi na Dunaji potrebo bratovščine sv. Bonifacija tako živo popisoval, da so tudi ondi enako družbo napravili, katero so vikšiškof že poterdili.

— Za cerkev ss. Cirila in Metoda, ki se bo v Karolinskem predmestu v Pragi zidala, se je dosihmal v „Blahovestu“ nabralo 5346 gold. Tudi iz tega se vidi, da je sv. vera na Českim še živa in terdna, ako ravno sem ter tje kake suhe veje odleté, ki so oginj dotruhele. Kdor je dotle zašel, da pravo vero zataji, bi se bil javalno zveličal, ako bi tudi v Kristusovim ovčnjaku bil ostal, ker „vsako drevo, ki ne pernese dobriega sadu, bo posekano, in v oginj verženo. Vender je odpadenje od svete vere vselej silno žalostna reč, nekaj zavolj pohujšanja in nalezljiviga slabiga zgloda, nekaj pa, ker si taki človek sam sebi nebeške vrata zaklene, ki jih le težko zopet katerikrat odklene, ali pa nobenkrat več ne; zakaj le redko se odpadniki skesajo in v cerkev k svoji ljubi materi nazaj vernejo.

— „Blahovest“ obširno popisuje, s kolikim veseljem, s kakšno slovesnostjo in navdihom se je začela prva česka gimnazija v stari Pragi. To je res veselje za slovanski narod.

Iz Zagreba. Zagrebški korar g. Štefan Moyses, vrednik „Zagrebskoga katoličkoga lista“ je imenovan škof v Banjski Bistrici na Ogerskim, in s tem se je tudi izdavanju katoliškiga lista mogel odreči, kteriga zdaj g. Štefan Horvat, poprejšni sovredovavec dalje vreduje.

Iz Belgrada. Tukajšni katolčani prosijo, da bi smeli svobodno po svoji veri živeti, ker so se dozdej le v prav majhnim prostoru c. k. avstrijske oskerbniške hiše shajali k službi božji, ki jo je c. k. horvaški vojaški duhoven opravljal.

Iz Rima. Važno je sosebno, da se bo kardinal Vizeman zopet v London podal, in da so sveti oče po pismu na Angleškim spet škofijsko vladijo vpeljali. Poslanstvu angleških učencov v Rimu so sveti oče rekli, da so iz pogovora z gospodam Minto-tam sprevidili, da angleška vladija izpeljave tega namena opovala ne bo.

Čez obsojenje Franzonita, ki ga zdaj v Lionu francoski škofje obiskujejo, „Voce del deserto“ (glas iz pušave), časnik pravdnika Brofferio-ta, napeljana naruhujih levčnikov na Piemonteškim, med drugimi tako govori: „Več let sem smo pod grozovitostjo zdihovali, in zato nas silno boli, da dans tako samovoljno z našimi protivniki ravnajo, kakor jutri zopet z nami ravnati utegnejo. Nič se nismo slišali in tudi še nič brali, kar bi nepostavnost taciga djanja izgovoriti zamoglo. Nikdar nas zvičajnost pravoslavcev prepričati ne bo mogla, da se pod vstavo, ktera ima za osebujo svobodo skerbeti, deržavljan brez sleherniga postavniga djanja iz dežele segnati sme. Zmešanje oblasti vstavne pravice v nar večjo škodo perpravi. Pač nesrečna je dežela, kjer mirno gledajo, kako se sodnik vladije polasti in ob enim opravila deržavniga svetovavca, povladnika, postavodajavca, še clo kralja opravlja.“

Iz Pariza. V majhnim času se je veliko duhovnih naredb vstanovilo, kterim deržava nič ne pomaga: so proste naredbe, ki se nikomur ne vsiljujejo, nobene

pomoči od deržave ne tirjajo, in se le po svobodi ohranijo. To se pa ve, kako to Volterjane jezi, ki že 30 let meseno svobodo oznanujejo. — Ob enim se tudi v francoskih dnevnikih bere, da nova postava uka že svojo moč vikšim šolam pokazuje. V jugu in zahodu, kjer ima duhovstvo veliko moč, bo moglo 50 do 60 vikših šol zavoljo pomankanja učencov clo nehati. Še v Parizu so vikši šole skorej prazne. Učenci gredo ali v male duhovšnice ali v vžitnjake. Stranka vseučelišase zavoljo teh dogodb hudo razjeda.

Iz Londona. Po pismu oznanovavca zmernosti očeta Matev-a je on v Ameriki čez 300.000 oseb k obljubi popolnoma zderžanja (v oziru močnih pijač) perpravil. Zdaj se misli k Misisipi-tu podati, potem pa proti južnim deželam. Spomladi misli Indijane obiskati in poleti zopet v Nov Jork priti.

Iz Švajcarskiga. Zdaj je vladija skorej z vsimi škofi razperta. Ni davnej, kar je deržavno svetovavstvo, ki večidel iz krivovertov obstoji, od Šent-Galskiga škofa tirjalo, da naj obredne bukve, ki so pred dvema letama na svitlo prišle, zdaj njemu v poterjenje pošlje, kar se pa zgoditi ne more; zakaj po tem takim bi škof z enako pravico od deržavniga svetovavstva tirjati zamogel, da naj mu popred čisto vladijske zaukaze v poterjenje pošlje. — V Kuru na Gravbinskim je škof duhovstvo pismeno poprosil, kar je mogoče, opovali, da bi učenci namesanih mestnih šol ne obiskovali, in si perzadevati, da bi se v katoliške šole pošiljali, ki so se na novo v Disentisu pod cerkveno veljavnostjo napravile. To je pa mestno gosposko silno razkačilo; ne ve se pa še, kako se bo to končalo. — Frajburški škof s kersansko poterpežljivostjo krivično izpojenje v Divonu prenaša; pa škofija veliko veliko terpi, ker višiga pastirja per sebi nima. — V Bazelski škofiji so cerkvene reči v veliki zmešnjavi. Zdjajna Lucernska vladija, ki meni nič tebi nič po svoji volji duhovnike odstavlja, se škofu v vsih rečeh zoperstavlja.

Solnograd. 24. tekočiga mesca je bila v Solnogradu volitev noviga nadškofa. Zvoljen je bil prečastiti korar Dr. Jožef Maksimiljan od Tarnoczi. Novozvoljeni nadškof je bil poprej profesor verstva na Solnograškim liceumu, poznejši tudi vodja bogoslovskih šol in je zdej 44 let star. Ravno na dan volitve, 24. kozoperska, je tudi praznoval svoj rojstni dan. Rojen je na Tirolskim v mestu Švatz-u.

Darila za čast. misijonarja g. Dr. Ignacija Knobleherja.

	Od poprej . . .	107	gld.	17	kr.
B. B., kaplan pri sv. Križi blizo Turna	5	„	—	„	—
Iz fare sv. Križa pri Turni:					
Janez Vauter	—	„	30	„	—
Ursula Hostnik	1	„	—	„	—
Franciška Slak	1	„	—	„	—
Maria Beve	1	„	—	„	—
Andrej Beve	—	„	30	„	—
Terezia Pevc	—	„	30	„	—
Vincencia Komath	—	„	36	„	—
Alojzja in Rozalia Žitnik	—	„	24	„	—
Honorata Zottlar	—	„	23	„	—
Neža Poterbin	—	„	20	„	—
Ana Resnik, nedeljska šolarca	—	„	30	„	—
Nedeljski šolarji in šolarce skupej	1	„	18	„	—
Več farmanov skupej	11	„	29	„	—

Skupej . . . . . 131 gld. 47 kr.